

וכסף וזהב לא ירבה לו מאוד

א. נמשיך במצוות המלך ונתמקד באיסור להרבות כסף וזהב ונפתח בחזרה לפסוקים (דברים יז, טז-כ):

רק לא ירבה לו סוסים ולא ישיב את העם מצרימה למען הרבות סוס וה' אמר לכם לא תספון לשוב בדרך הזה עוד: ולא ירבה לו נשים ולא יסור לבבו וכסף וזהב לא ירבה לו מאד: והיה כשבתו על כסא ממלכתו וכתב לו את משנה התורה הזאת על ספר מלפני הכהנים הלויים: והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו למען ילמד ליראה את ה' אלהיו לשמר את כל דברי התורה הזאת ואת החקים האלה לעשתם: לבלתי רום לבבו מאחיו ולבלתי סור מן המצוה ימין ושמאל למען יאריך ימים על ממלכתו הוא ובניו בקרב ישראל.

חשוב היטב: מהו טעם האיסור להרבות כסף וזהב? חזור לפסוקים ונסה ללמוד מהם את טעם האיסור. תוכל לעשות זאת? במה תלויה השאלה? במה אתה מסתפק?

התרגום יונתן כותב (שם):

וכספא וזהבא לא יסגי ליה דלא יתרומם לביה לחדא וימרוד באלהא שמיא.

רבנו בחיי כותב דברים דומים אולי (שם):

ברבוי הכסף, לבלתי רום לבבו, כי בעשותו אוצר לכסף ולזהב יבטח באוצרו ויסיר בטחונו מה' יתברך, וראוי למלך שישים ה' מבטחו ושיהיה יראת ה' אוצרו ומבצרו.

מה טעם האיסור לפי התרגום יונתן ורבנו בחיי? אתה מזהה הבדל בניהם?

המוקד אצל רבנו בחיי הוא מידת הבטחון: המלך צריך לבטוח בה' וריבוי האוצרות יגרום לכך שיבטח בהם ולא בה'. לעומתו, אצל התרגום יונתן המוקד הוא הגאווה שכרוכה בעושר הרב, גאווה שתוביל אותו למרוד בה'.

מדברי **האבן עזרא**, לעומתם, עולה טעם אחר (שם):

וכסף וזהב לו ירבה לו - שלא יעניש את ישראל. והנה שלמה, שנתן הכסף כאבנים בירושלים מרוב אהבתו לממון, התרעמו עליו ישראל.

נלמד את דברי **רבנו בחיי** שמסביר את הדברים (שם):

והחכם רבי אברהם ז"ל נתן טעם בכסף וזהב לא ירבה כדי שלא יכביד על ישראל בנוכח המס, שכן מצינו שלמה שהכביד על ישראל עול המס בסבת רבוי הכסף והזהב שהיה לו,

כי כן העושר נמשל לאש כל מה שמתרבה עצים תרבה השלהבת, וכן מצינו שהתלוננו כל ישראל משלמה לרחבעם בנו.

מהו טעם האיסור לפי האבן עזרא?

טעם האיסור הוא החשש שמא המלך ירבה להטיל מסים על העם לצורך עושרו האישי. ריבוי הכסף יוביל לאהבה ותשוקה יתירה לממון והתורה חששה שהדבר יגרום למלך להרבות במסים.

ב. פרשני המקרא נחלקו אפוא בטעם האיסור. האם מחלוקת זו משפיעה על היקף האיסור? הר"ן צעד בדרכו העקרונית של האבן עזרא, חשש לריבוי מסים, וצמצם לאורה את היקף האיסור. הוא עשה זאת כדי להתמודד עם הקושיה מהברייתא (סנהדרין כ:):
 תנו רבנן: **אוצרות מלכים - למלך**. ושאר ביזה שבוזזין - מחצה למלך ומחצה לעם.
 וכך פוסק הרמב"ם (מלכים ד, ט):

וכל הממלכות שכובש הרי אוצרות המלכים למלך, ושאר הבזה שבוזזין בוזזין ונותנין לפניו והוא נוטל מחצה בראש, ומחצית הבזה חולקין אותה כל אנשי הצבא ביחד עם העם היושבין על הכלים במחנה לשמרם חולקין בשוה, שנאמר כי כחלק היורד במלחמה וכחלק היושב על הכלים יחזיו יחלוקו.

אם אסור למלך להרבות כסף וזהב, איך יתכן ש'אוצרות מלכים למלך' הרי הוא יעבור כך על האיסור להרבות כסף וזהב! כדי להתמודד עם הקושיה מצמצם הר"ן את היקף האיסור (חידושי הר"ן סנהדרין כא:):

דמאי דאסר רחמנא על המלך שלא ירבה לו כסף וזהב היינו שלא יבקש מס גדול כדי להתעשר, אלא כדי הוצאות שכר חיילותיו, אבל אם הקנו לו מן השמים ממון הרבה לא קאי בלאו, כגון שכבש מדינה ומצא בה אוצרות כסף וזהב דודאי שלו הן, וכדאמרינן לעיל אוצרות מלכים למלך, ושאר ביזה שבוזזין מחצה למלך ומחצה לעם.

כך כותב גם היד רמ"ה (שם):

יש מפרשים לא ירבה לו לתקן מסים ומכסים שלו אלא כדי שיבא לו כדי אפסניא (לצרכי הצבא) ולא יכביד על העם יתר אבל אם באו לו ארוחות וביזות מותר.

מה התורה אוסרת על המלך לפי הר"ן והיד רמ"ה? כיצד הדבר קשור לטעמי האיסור?

לדבריהם, התורה אוסרת על המלך להתעשר באמצעות הטלת מסים, כדי לא להכביד על העם. לכן, רק התעשרות באמצעות הטלת מסים ומכסים שמטרתם עושר איש¹ כלולה באיסור ולא התעשרות בדרכים אחרות.

חזור אל דברי התרגום יונתן והסברו של רבנו בחיי לאבן עזרא וחשוב היטב: הם יקבלו לדעתך את הצמצום של הר"ן והיד רמ"ה?

נראה שהתרגום יונתן והאבן עזרא לא יקבלו זאת, שכן לדעתם התורה אוסרת על עצם העושר – כדי שלא ירום לבבו של המלך או בשל החשש שריבוי העושר יוביל לתשוקה יתירה לממון ויגרום למלך להרבות במסים לצרכיו האישיים. ונשוב לדברי רבנו בחיי: "והחכם רבי אברהם ז"ל נתן טעם בכסף וזהב לא ירבה כדי שלא יכביד על ישראל בכובד המס... כי כן העושר נמשל לאש כל מה שמתרבה עצים תרבה השלהבת".

ג. מדברי הרמב"ם נראה שהוא חולק על הר"ן והיד רמ"ה (מלכים ג, ד):

ולא ירבה לו כסף וזהב להניח בגנזיו ולהתגאות בו או להתנאות בו, אלא כדי שיתן לחיילותיו ולעבדיו ולשמשיו. וכל כסף וזהב שירבה לאוצר בית ה' ולהיות שם מוכן לצרכי הצבור ולמלחמותם הרי זה מצוה להרבותו, ואין אסור אלא להרבות לעצמו בבית גנזיו שנאמר ולא ירבה לו, ואם הרבה לוקה.

הוכח מדברי הרמב"ם שהוא חולק על הצמצום של הר"ן והיד רמ"ה.

הרמב"ם כותב שאסור למלך להרבות בכסף וזהב ולא מצמצם ומחלק, ומכאן שלדעתו ריבוי הכסף והזהב נאסר בלא קשר למקור העושר, מסים או שלל מלחמה ומתנות וכו'.

נראה שלהבנת הרמב"ם טעם האיסור הוא תוצאותיו הרוחניות השליליות של העושר לכשעצמו, וכך עולה מדבריו בספר המצוות (מצוה שסה):

וכבר באר האל יתעלה בכתוב טעם שלש מצות אלה, רצוני לומר לא ירבה לו סוסים ולא ירבה לו נשים וכסף וזהב לא ירבה לו, ובעבור שנודע טעמם וסבתם הגיע בעבורם מהנטיה מהדת מה שכבר התפרסם מספור שלמה עליו השלום עם גודל מדרגתו בידיעה ובחכמה.

היכן ביאר הכתוב את טעם שלושת המצוות? הרי הכתוב ביאר לכאורה רק את טעם איסור ריבוי הסוסים, 'ולא ישיב את העם מצרימה', וטעם איסור ריבוי הנשים, 'ולא ירבה

1. מותר למלך להטיל מסים על העם לצורך סיפוק צרכיו הבסיסיים. וכן מותר לו להטיל מסים לצרכי הממלכה.

לו נשים ולא יסור לבבו'. ואכן, במקור לדברי הרמב"ם, דברי רבי יצחק, הוזכרו בפירוש רק איסורים אלו ולא האיסור להרבות כסף וזהב (סנהדרין כא):

ואמר רבי יצחק: מפני מה לא נתגלו טעמי תורה - שהרי שתי מקראות נתגלו טעמן נכשל בהן גדול העולם. כתיב לא ירבה לו נשים, אמר שלמה: אני ארבה ולא אסור, וכתיב ויהי לעת זקנת שלמה נשיו הטו את לבבו. וכתיב לא ירבה לו סוסים, ואמר שלמה: אני ארבה ולא אשיב וכתיב ותצא מרכבה ממצרים בשש וגו'.

ומכאן שלדעת הרמב"ם הטעם של לא יסור לבבו נאמר גם על ריבוי כסף וזהב ולא רק על ריבוי נשים, וכך כותב הרב רבינוביץ (יד פשוטה שם):

בגמ' שם אמרו: "שתי מקראות נתגלו טעמן, נכשל בהן גדול העולם". אבל רבינו טרח ודייק למנות את שלוש המצוות, ולא רק שתיים. ברם הרואה יראה שהמקרא השני הוא: "ולא ירבה לו נשים ולא יסור לבבו וכסף וזהב לא ירבה לו מאוד". הרי פסוק אחד הכולל שתי מצוות. ברור שרבינו למד שהטעם 'ולא יסור לבבו' מתייחס גם לריבוי נשים וגם לריבוי כסף וזהב. מעין זה מבואר בתרגום יונתן הנ"ל. והרי כך מפורש בהמשך הכתוב בנוגע לכל מצוות המלך: 'לבלתי רום לבבו מאחיו ולבלתי סור מן המצוה'. מעתה, לא יתכן שיהיה הבדל כלשהו בין אם קיבל מתנות או כבש אוצרות או הטיל מסים מיותרים - הכל אסור.

חשוב היטב: אם הרמב"ם חולק על הר"ן, איך הוא יתמודד עם הקושיה מאוצרות המלך למלך? חזור אל דברי הרמב"ם, למד אותם היטב ונסה להציע תירוץ אפשרי!

המנחת חינוך מיישב (תצב):

שלא ירבה לו המלך ממון רב וכו'. מבואר בר"מ כאן פ"ג ורק לצורך עצמו (אסור), ולצורך ציבור ולאוצר בית השי"ת מצוה להרבות, רק בבית גנזים לצורך עצמו עובר, ולפי זה מה שמבואר בר"מ פ"ד דאוצרות מלכים למלך ונוטל מחצה מביזה היינו לצורך המדינה.

מהי תשובת המנחת חינוך?

ד. לאחר שנגענו מעט בטעם האיסור, ובהשפעת הטעם על מקור העושר האסור - מסים בלבד או כל מקור, נפנה להתבוננות בגדרי האיסור. מה נחשב ריבוי אסור? אפשר להגדיר את הדבר בצורה ברורה וחדה?

חזור אל המילים, 'וכסף וזהב לא ירבה לו מאד', והתבונן בהן. אתה חושב שאפשר להגדיר בצורה ברורה וחדה מה נחשב לריבוי אסור, הגדרה שתאפשר להתייחס ללאו כלאו רגיל שנענשים עליו? או שמא אי אפשר לקבוע גבול ברור וחד, וצריך להתייחס ללאו כקריאת כיוון ולא כלאו רגיל עם גבולות ברורים וחדים שמאפשרים ענישה?

המשנה מגדירה את היקף הריבוי המותר (סנהדרין ב, ד):

וכסף וזהב לא ירבה לו מאד אלא כדי ליתן אספניא.

וכך דורשת הברייתא (סנהדרין כא):

תנו רבנן: וכסף וזהב לא ירבה לו יכול אפילו כדי ליתן אספניא - תלמוד לומר לו - לו אינו מרבה, אבל מרבה הוא כדי ליתן אספניא.

הגמ' מקשה על הצורך בדרשה ומסבירה שהיא באה ללמד היתר רחב (שם):

טעמא דכתב רחמנא לו (ולכן מותר למלך להרבות כדי ליתן אספניא) הא לאו הכי הוה אמינא אפילו כדי ליתן אספניא נמי לא (ואיך מלכות יכולה להתקיים כך?) - לא צריכא, להרווחה.

ומסביר רש"י (שם):

אספניא - שכר חיילות מדי שנה בשנה הנכנסין והיוצאין עמו כל השנה. להרווחה - שלא לצמצם, ואם יצטרך לשכור עוד חיילות שיהיה מצוי בידו.

דייק היטב בדברי רש"י: מיהם אותם חיילים שבהם עוסקות המשנה והברייתא? מדובר בחיילי צבא רגילים כמו בימינו?

יתכן שכוונת רש"י דווקא לשומרי ראש, 'הנכנסין והיוצאין עמו כל השנה', ולא לצבא הרגיל. מדוע רש"י עוסק דווקא בחיילים שכאלו? יתכן שהמשנה עוסקת דווקא בגדרי ריבוי לצרכי האישיים של המלך, כריבוי לצורך שומרי ראש אישיים, ודווקא אותו היא צריכה להתיר, ולא בריבוי לצרכי העם כולו - ריבוי שכזה ודאי מותר ואינו כלול כלל באיסור.

נשוב לדברי הרמב"ם וננסה לראות בהם הבנה דומה (שם):

ולא ירבה לו כסף וזהב להניח בגנזיו ולהתגאות בו או להתנאות בו, אלא כדי שיתן לחיילותיו ולעבדיו ולשמשיו, וכל כסף וזהב שירבה לאוצר בית ה' ולהיות שם מוכן לצרכי הצבור ולמלחמותם הרי זה מצוה להרבותו, ואין אסור אלא להרבות לעצמו בבית גנזיו שנאמר ולא ירבה לו, ואם הרבה לוקה.

נראה שכוונת הרמב"ם לשני ההיתרים: היתר להרבות ממון לצרכים אישיים של 'כדי שיתן לחיילותיו' ולעבדיו ולשמשיו, והיתר להרבות ממון 'לצרכי הציבור ולמלחמותם',

מטרה שאינה כלולה כלל באיסור. וכך עולה ביתר חדות מדברי הרמב"ם בספר המצוות (שסה):

והמצוה השס"ה היא שהזהיר המלך מהרבות ממון מיוחד לעצמו והוא אמרו (שם) וכסף וזהב לא ירבה לו מאד. וגבול זה שלא יהיה מן הגודל אלא בשיעור מה שיוציא על מרכבתו ועבדיו המיוחדים לו³. אבל שיקבץ ממון שיהיה לתועלת ישראל כלם הנה זה מותר⁴.

וכך כותב הרב דוד מן בהסבר דברי הרמב"ם (באר מרים מלכים ג, ד):

שבממון המלך יש בו ב' סוגים: הממון לצרכו, שעל זה כתב הרמב"ם צורך חיילותיו שמשיו ועבדיו, דזה שרי כיון שהוא לצורך, וכן הממון של הנהגת הציבור, שעל זה אין כלל את האיסור דלא ירבה.

ה. המשנה מתירה אפוא למלך להרבות ממון לצורך 'אספניא', 'כדי שיתן לחיילותיו ולעבדיו ולשמשיו'. האם יש גבול לממון שמותר להרבות לצורך מטרה זו? הירושלמי מביא את דברי רבי יהושע בן לוי שמגביל את ההיתר (סנהדרין ב, ו):
כסף וזהב לא ירבה לו אלא כדי ליתן אפסניא. רבי יהושע בן לוי אמר ובלבד אפסניא של שנה זו בלבד.

חשוב היטב: מהי סברת ההגבלה?

יתכן שהסברה היא שאם נתיר למלך להרבות ממון גם לצורך תשלום השכר של השנים הבאות, לא יהיה לאיסור גבול ברור: הרי תמיד המלך יוכל להרבות ממון ולומר שהמטרה היא תשלום השכר! רק על ידי צמצום ההיתר לשכר שנה זו בלבד אפשר לתת לאיסור גבול ברור.

התבונן בדברים: לפי הירושלמי אסור לממלכה לחסוך ממון לצרכי הציבור והצבא בשנים הקרובות? הרי אפילו אדם פרטי דואג לשנים הבאות ואיך יתכן שהמדינה לא תחסוך לשנים הבאות?

נשוב לחילוק שראינו לעיל וננסה לצמצם את היקף דברי הירושלמי לאורם: יתכן שריב"ל מגביל דווקא את ההיתר להרבות ממון לצרכי האישיים של המלך, 'לחיילותיו (שומרי ראשו) ולעבדיו ולשמשיו'. אולם, 'לצרכי הציבור ומלחמותם' מותר ומצוה להרבות כל ממון, ולא יתכן להגביל היתר זה שהרי ראוי שהציבור⁵ יחסוך כסף לצורך השנים הבאות ולא יתכן לאסור עליו לעשות זאת.

3. וזה ההיתר הראשון שמקביל במשנה תורה ל'כדי שיתן לחיילותיו ולעבדיו ולשמשיו'.

4. וזה ההיתר השני של ריבוי לצורך כלל ישראל, שמקביל במשנה תורה לצרכי הציבור ומלחמותם.

5. והמלך הוא שאחראי על גביית המסים לצרכי הציבור, והוא שאחראי על תקציב המדינה.

1. הרמב"ם לא מסייג את ההיתר להרבות ממון לצורך אספניא, 'אלא כדי שיתן לחיילותיו ולעבדיו ולשמשי', ולא מגביל אותו לשכר אותה שנה בלבד. יתירה מכך, הוא כותב במפורש שמצוה להרבות ממון לצורך הציבור, ומשמע שאין לדבר גבול⁶, 'וכל כסף וזהב שירבה לאוצר בית ה' ולהיות שם מוכן לצרכי הצבור ולמלחמותם הרי זה מצוה להרבות'. עולה מכך שהוא חולק על הצמצום של הירושלמי, וכך כותב הלחם משנה (שם):

כדי שיתן לחיילותיו וכו'. אמרו בירושלמי ר' יהושע בן לוי אמר ובלבד אכסניא של שנה זו בלבד. ורבינו לא כתב כן מפני שראה שסתמו בגמ' דידן (ולא הגבילו את ההיתר).

הרב רבינוביץ מסביר את המחלוקת (שם):

רבינו סתם כבבלי וכברייתות נגד שיטה זו של ריב"ל, שהרי לא יתכן שבכל שנה יתרוקנו גנזי המלוכה, ואם ח"ו תפרוץ מלחמה לא יוכלו לכלכל את הצבא עד שיגבו מסים חדשים וכיוצא בזה.

הסבר את המחלוקת: מדוע הרמב"ם לא פסק כירושלמי להסברו של היד פשוטה?

---

2. נפגשנו אפוא עם צמצום אחד של ההיתר, שכר אותה שנה בלבד, ונגענו בשאלת היקפו⁷ ובשאלה האם לקבל אותו להלכה⁸. מדברי הרמב"ם עולה צמצום אפשרי נוסף: וכל כסף וזהב שירבה לאוצר בית ה' ולהיות שם מוכן לצרכי הצבור ולמלחמותם הרי זה מצוה להרבותו, ואין אסור אלא להרבות לעצמו בבית גנזיו שנאמר ולא ירבה לו, ואם הרבה לוקה.

האם כוונת הרמב"ם להגביל את ההיתר להרבות ממון 'לצרכי הציבור ולמלחמותם' ולהתנותו בכך שהממון יישמר באוצר בית ה', בבית המקדש ולא בארמון המלך? כך עולה מדברי **הסמ"ג** (לאוין רכד):

מלך כסף וזהב לא ירבה לו מאד (דברים יז, יז), ושנינו בפרק כ"ג (סנהדרין כא, ב) לו הוא דאינו מרבה כלומר להניח בבית גנזיו, אבל מרבה הוא כדי ליתן לאכסניא של מלך, הוא ליתן לחיילותיו ופרשיו ועבדיו, ויביא את הכסף לאוצר בית ה' תחת ידי נאמני ישראל להיות מוכן לצרכי ישראל ולמלחמותיהם.

6. אולם, לפי הצעתנו לעיל בירושלמי יתכן שגם ריב"ל מסכים לזה, והוא מגביל רק את היתר ריבוי הממון שמיועד לשימוש האישי של המלך, 'כדי שיתן לחיילותיו לעבדיו ולשמשי'.

7. האם הוא נאמר על כל צרכי הממלכה או רק על צרכי האישיים של המלך, שכר שומרי ראשו ומשרתיו.

8. הרמב"ם לא מביא אותו, והאחרונים חולקים האם לפרש את הרמב"ם לאורו או שהוא חולק עליו.

אולם, **בספר המצוות הרמב"ם** לא מזכיר את השמירה באוצר בית המקדש (שסה):
 אבל שיקבץ ממון שיהיה לתועלת ישראל כלם הנה זה מותר.

נסה לפרש את דברי הרמב"ם במשנה תורה לאור דבריו בספר המצוות.

בספר המצוות הרמב"ם עוסק בגדרי ההיתר, וההיתר להרבות ממון לצרכי הציבור אינו מותנה בשמירתו באוצרות בית המקדש. לכן, הוא לא מזכיר את שמירת הממון באוצרות המקדש וכותב רק: 'אבל שיקבץ ממון שיהיה לתועלת ישראל כלם הנה זה מותר'. במשנה תורה הרמב"ם עוסק במצוה, ומצוה על המלך לשמור את הממון באוצרות המקדש, 'וכל כסף וזהב שירבה לאוצר בית ה' ולהיות שם מוכן לצרכי הציבור ולמלחמותם הרי זה מצוה להרבותו' – ריבוי לצורך הציבור ושמירה באוצרות המקדש הוא מצוה, ריבוי לעצמו ושמירה באוצרותיו אסור וריבוי לצרכי הציבור שנשמר באוצרות המלך מותר.

ננסה לסכם לסיום:

- (1) התורה אוסרת על המלך להרבות כסף וזהב, וראינו שני טעמים עקרוניים לאיסור:
    - (א) חשש שמא ריבוי הכסף יוביל את המלך לגאווה ויפגע בבטחונו בה'.
    - (ב) חשש שמא ריבוי הכסף יוליד במלך אהבת ממון, 'העושר נמשל לאש כל מה שמתרבה עצים תרבה השלהבת', ואהבת הממון תגרום לו להטיל על העם מסים מוגזמים לצרכיו האישיים.
  - (2) הראשונים נחלקו בהיקף האיסור:
    - (א) הר"ן והיד רמ"ה צמצמו אותו לריבוי שמקורו בהטלת מסים. לדעתם, אין על המלך איסור להרבות ממון ממקורות אחרים כשלל מלחמה. נראה שלדעתם טעם האיסור הוא החשש להטלת מסים על העם, ולכן האיסור מוגבל לעושר שמגיע ממסים.⁹
    - (ב) מדברי הרמב"ם נראה שהוא חולק וסבור שהאיסור נאמר באופן גורף על כל ריבוי, בלא קשר לשאלת מקורו. נראה שלדעתו טעם האיסור הוא החשש להשפעת העושר המוגזם על מידותיו של המלך, להסרת הלב, ולא החשש לרווחת העם.
  - (3) מותר למלך להרבות ממון לצורך תשלום שכר משרתיו וחייליו. הירושלמי מגביל את ההיתר לתשלום שכר אותה שנה בלבד. אולי בגלל שאחרת לא נוכל לתת גדר ברור
9. והם חולקים על דברי האבן עזרא שהתורה חוששת שריבוי הכסף יוליד במלך אהבת ממון שתגרום לו להטלת מסים מוגזמים.

לאיסור. אולם, מדברי הרמב"ם נראה שהוא לא מקבל את ההגבלה, וכל עוד שמטרת הכסף היא תשלום שכר משרתיו וחייליו, הדבר מותר, גם אם מדובר על שכר עתידי. (4) מדברי הסמ"ג עולה שהיתר הריבוי לצורך תשלום שכר וצרכי המדינה מותרנה בכך שהממון יישמר באוצרות המקדש. אולם, נראה שהרמב"ם לא מקבל תנאי זה, ולדעתו מותר למלך להרבות ממון לצרכי הממלכה ותשלום שכר משרתיו וחייליו גם אם הממון נשמר באוצרותיו, אלא שמצוה להרבות לצורך הממלכה ולשמור על הממון באוצר המקדש.